

MOLLUSKEN EN DROOGTE

Van huis uit zijn de mollusken bewoners van de zee en het is daarom zo interessant te bespeuren, dat zij in veel gevallen zo uitstekend droogte weten te weerstaan. Neem bijv. Mytilus edulis. Deze soort bevolkt met millioenen onze waterwerken in de getijdenzone. Bij eb komen veel exemplaren volkomen droog te liggen en trotseren dan tussen de bazaltblokken de gloeiende zon in de zomer of de barre koude in de winter. Een imponerend uithoudingsvermogen!

Ook Littorina saxatilis is in dit milieu te vinden, doch deze kunnen zich tussen de mosselen of in spleten verschuilen tegen te grote hitte. Een kalkschaal, zoals de meeste mollusken bezitten, is voor water ondoorlaatbaar en vormt zo een goede bescherming tegen de droogte. Doch Mytilus is niet de enige droogteheld; Lasaea rubra

treft men juist aan in de spatzone, deze leeft dus feitelijk op het droge. In een veentje tussen mos, dat slechts vochtig was, trof ik eens een Pisidium-soort aan. Dit zoetwatermosseltje ziet dus kans om tenminste voor een belangrijk deel van het jaar buiten het water te leven. Onder dergelijke omstandigheden vond ik ook Planorbis contortus, Aplexa hypnorum en Lymnaea glabra schijnen zelfs bij voorkeur te leven in slootjes, die in de zomer uitdrogen. Zij kruipen dan in de modder en zijn zo tegen een volkomen uitdrogen beschermd.

De echte landslakken spannen de kroon. Uit hoofde van hun beroep, zou men kunnen zeggen, trotseren zij de droogte. Weliswaar zoeken zij gaarne beschaduwde en vochtige plaatsen op, maar het blijft voor een dier met zulk een week en vochtig lichaam een prestatie; dit geldt in het bijzonder voor de naaktslakken. Deze missen zelfs de bescherming van een kalkhuisje. Pomatias elegans verradt haar afkomst niet; deze op het land levende huisjesslak bezit nog kieuwen en sluit het huisje ook met een operculum af.

Onder de landslakken zijn echter ware droogtekampioenen te vinden. Toevalligerwijs heb ik een droogtewedstrijd in optima forma meegemaakt. Van bevriende zijde ontving ik uit Zuid-Frankrijk wat levende landslakken, o.a. Chondrina similis en Sphincterochila candidissima. In juni 1953 zijn ze verzameld en in augustus van dat jaar heb ik beide soorten nog wat rond laten kruipen. Eten deden ze niet. Ze weigerden sla, tomaat, geraspte en fijn gesneden aardappel. In lucifersdoosjes werden ze toen opgeborgen en in een kast geplaatst in een vorstvrij, doch koel vertrek. Begin juni 1955, dus na bijna twee jaar, kon ik pas notitie van deze hongerlijders nemen. Ik deed ze in een vochtige jampot en na slechts drie kwartier kropen de meeste Chondrina's en twee van de vier Sphincterochila's weer rond. Dit is een verrassend verschijnsel, dat de malacoloog bijzonder boeit. De slakken aten helaas weer niet, hoewel ze zeer vermagerd waren. Een half jaar later heb ik ze weer "uitgelaten", doch de dieren waren gestorven.

Het erkende wereldrecord droogteslaap heeft een woestijnslak in Londen op haar naam. Na 15 jaar ontwaakte dit dier en at haar etiket op.

Gaarne zullen wij ook iets van Uw ondervindingen op dit gebied vernemen.

J.G.J. Frentrop